

Vergaderjaar 2013–2014

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 569

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 november 2013

Hierbij bied ik u het Inspectierapport *Doorlichting JJI Amsterbaken* aan¹. De Inspecties constateren dat de sanctietoepassing in justitiële jeugdinrichting (JJI) Amsterbaken voor het merendeel op orde is. Gelet op een aantal knelpunten die eveneens zijn gebleken bij eerdere doorlichtingsonderzoeken in JJI's, acht ik het van belang om u direct te informeren over de bevindingen van de Inspecties en bied ik u mijn reactie op het Inspectierapport derhalve separaat aan. Hiermee wijk ik af van de reguliere werkwijze rondom het aanbieden van Inspectierapporten aan de Tweede Kamer middels een gebundelde beleidsreactie.²

Doorlichting JJI Amsterbaken

De Inspectie Veiligheid en Justitie, Inspectie Jeugdzorg, Inspectie voor de Gezondheidszorg, Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben in mei 2013 JJI Amsterbaken doorgelicht op basis van het toetsingskader voor JJI's, zoals is vastgesteld in maart 2012. Amsterbaken is een particuliere JJI en bestaat uit één locatie (Amsterdam) met in totaal 80 plaatsen. Ook de aan de inrichting verbonden school, het Altra College, maakte onderdeel uit van de doorlichting.

Bevindingen Inspecties

De Inspecties zijn in het algemeen redelijk positief over de wijze waarop JJI Amsterbaken inhoud geeft aan de detentie en behandeling van de jeugdigen. Veel van de zaken op het gebied van de rechtspositie en omgang met jeugdigen, de interne veiligheid, de maatschappijbeveiliging, de maatschappelijke re-integratie en de daarmee samenhangende aspecten van de organisatie zijn overwegend op orde. De directie en

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

² Kamerstuk 24 587, nr. 411

medewerkers tonen een grote mate van betrokkenheid en inzet bij de uitvoering van hun taken. De directie betreft de medewerkers bij de ontwikkelingen binnen de organisatie en de medewerkers voelen zich ook gehoord.

Op de onderdelen continuïteit van het dagprogramma, de personeelsinzet en mate van geoefendheid van de medewerkers in het fysiek optreden bij agressie en geweld, is de organisatie kwetsbaar. Volgens de Inspecties is dit het gevolg van diverse organisatieveranderingen bij Amsterbaken in een korte periode, de al langer durende onderbezetting van het personeel en het hoge ziekteverzuim. Door onderbezetting van personeel staat het minimum aantal uren dat jeugdigen wekelijks geboden dient te worden aan gemeenschappelijke activiteiten onder druk. Beschikbare medewerkers geven prioriteit aan de continuering van activiteiten van de jeugdigen, waardoor zij onvoldoende deelnemen aan herhalingstrainingen van YOUTURN of de training gepast fysiek optreden (GFO). Dit kan op termijn consequenties hebben voor het behandelklimaat en de veiligheid in de inrichting. De directie van Amsterbaken is zich hiervan bewust en volop bezig de situatie te verbeteren. De Inspecties spreken hun vertrouwen uit dat de directie hierin ook zal slagen en de inrichting weer volledig op koers zal brengen.

Beleidsreactie

In het kader van de periodieke doorlichtingen van JJI's sinds eind 2011 zijn reeds vier JJI's doorgelicht, respectievelijk Teylingereind, De Hartelborgt, Den Hey-Acker en nu ook Amsterbaken. Op basis van een vergelijking van de vier doorlichtingsonderzoeken zijn de Inspecties vrij positief over het kwaliteitsniveau van de sanctietoepassing in Amsterbaken. Dit neemt niet weg dat, daar waar de Inspecties verbeterpunten constateren, een adequate reactie van Amsterbaken noodzakelijk is.

De directie van Amsterbaken deelt de conclusies van de Inspecties. Ten aanzien van de belangrijkste aanbevelingen heeft zij al gericht ingezet op verbeteringen.

Zo heeft Amsterbaken reeds een «roostercoördinator» aangesteld die verantwoordelijk is voor een bestendig personeelsrooster, waarin deelname van de medewerkers aan (herhalings)trainingen wordt geborgd. Uitval van het dagprogramma wordt vanaf heden altijd gemeld aan de directie, die hierdoor meer zicht krijgt op de omvang van het probleem en gericht kan ingrijpen, daar waar nodig. Voor de personeelsformatie en -bezetting is continu aandacht. Amsterbaken is momenteel actief op zoek naar kwalitatief goed, HBO-geschoold personeel.

Ook op de andere aanbevelingen van de Inspecties, zoals het vastleggen van afspraken met betrekking tot een (intern) bijstandsteam (IBT), verwacht ik van Amsterbaken concrete en duurzame verbeteringen. Om dit te bereiken heeft de inrichting reeds een plan van aanpak opgesteld. Hierin is onder andere opgenomen dat middels een samenwerkingsconvenant gebruik kan worden gemaakt van het IBT van PI Amsterdam locatie Over-Amstel.

De sectordirectie JJI wordt periodiek geïnformeerd over de stand van zaken en de voortgang bij het uitvoeren van de verbetermaatregelen. Zij zal het verandertraject nauwgezet volgen en mij hiervan op de hoogte houden. Tevens zullen de Inspecties, conform hun reguliere werkwijze, circa één jaar na vaststelling van het rapport een tussentijds toezicht uitvoeren, waarbij zij nagaan in hoeverre Amsterbaken de aanbevelingen heeft opgevolgd.

Doorlichtingsonderzoeken: rode draad

Op basis van de reeds vier doorgelichte JJI's kan worden geconstateerd dat bij deze inrichtingen de onderdelen continuïteit van het dagprogramma, de personeelsinzet en de mate van geoefendheid van de medewerkers in het fysiek optreden bij agressie en geweld onvoldoende op orde is. De tekortkomingen lijken het gevolg van de onrust waarmee de sector JJI al een aantal jaren kampt. De fors afgenomen capaciteitsbehoefte en de daarmee gepaard gaande sluitingen van JJI's en reorganisaties hebben flinke impact op personeel en de organisatie. Maar ook de fluctuaties in capaciteitsbehoefte, waardoor verblijfsgroepen tijdelijk buitengebruik worden gesteld en nadien weer worden geoperationaliseerd, hebben invloed op de JJI's.

De kwaliteit van de sanctietoepassing mag niet lijden onder de situatie waarin de JJI's zich bevinden. Ik ben mij er echter van bewust dat het, in tijden van krimp van de sector, een bijzonder ingewikkelde opgave is voor het personeel en de directieleden van de inrichtingen om beide zaken met elkaar in vereniging te brengen. Zodoende heb ik op aanbeveling van de Inspecties de sector JJI verzocht om samen met de inrichtingen te bezien op welke wijze meer stabiliteit en continuïteit in de organisatie kan worden aangebracht, mede met het oog op de reorganisatie naar aanleiding van het Masterplan DJI die nog volgt: de samenvoeging van drie Rijksinrichtingen en het sluiten van JJI De Heuvelrug per 1 januari 2017. In het verlengde hiervan overweegt de sector JJI momenteel de mogelijkheden van een meer flexibele personeelsinzet om pieken en dalen in de capaciteit efficiënter binnen elke inrichting te kunnen opvangen. Hierbij zal een relatie worden gelegd met het professionaliseringstraject van de jeugdzorgorganisaties waarvan de JJI's deel uit maken, waarover ik u eerder dit jaar heb geïnformeerd.³ Ik ga ervan uit dat dit traject tevens bijdraagt aan het waarborgen van kwalitatief goed personeel in de JJI's.

Ten aanzien van verbetering op de korte termijn zijn de onderdelen arbeidsverzuim, dagprogramma en deelname aan (herhalings)trainingen de komende periode onderwerpen van gesprek in de periodieke overleggen tussen de sectordirecteur en de directeurs van de JJI's.

Tot slot

De knelpunten die zijn geconstateerd in meerdere doorlichtingsonderzoeken van de JJI's, hebben mijn volle aandacht. De komende periode zal ik het verbetertraject op deze onderdelen dan ook nauwgezet volgen. Tevens heb ik de sector JJI verzocht na te gaan in hoeverre de knelpunten betrekking hebben op JJI's die nog niet door de Inspecties zijn doorgeleefd. Ook van die inrichtingen verwacht ik, indien op hun van toepassing, dat zij de gedane aanbevelingen van de Inspecties ter harte nemen en deze zullen oppakken.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven

³ Kamerstuk 33 619, nr. 2 + 3 en Kamerstuk 33 684, nr. 10 (blz. 88 e.v.)